

ביוגרפיה מקוצרת של מאסטר שנטידווה

הספור הבא מתאר בקצרה חלק מהאירועים בחייו של הבודהיסטוּוה הגדול מאסטר שנטידווה. זהו תיאור של חלקים מהספר "סיפורי חיים של מורי השושלת של השלבים בדרך" (brgyud- Lam Rim bla-ma) (pai rnam tar). הספר נכתב על ידי Yongdzin Yeshe Gyaltzen יונגדזין ישה גיילצן (1713-1793) שהיה מורהו של הדלאי לאמה השמיני.

מאסטר שנטידווה נולד ממערב לבודהגייה (Bodhagya), "מושב היהלום", במקום בשם יולקור מוסאנג (Yulkor Mosang). אביו היה מלך שנקרא "מגן של חסד". היו שאמרו כי אימו היתה מופע של ואג'רה יוגיני, מלאך היהלום. הוא ניהן ביכולת לבחור את פרטי לידתו, וכאשר הוא נולד ניתן לו השם "מגן של שלום". בילדותו היו לו את כל השפע והתנאים התומכים, וכבר מגיל צעיר הוא הוכיח את עצמו כמאסטר בפילוסופיה המסורתית ובמדעים אחרים. כאשר היה בן שש פגש מורה ומתרגל דגול של לימודי הסוד וקיבל חניכה והנחייה כיצד להגיע לישות המוארת המכונה מנג'ושרי, או "הקול הרך"¹. בעודו ילד, הוא השקיע מאמצים רבים בתרגול זה, תוך עשיית המדיטציות ושינון המילים הקדושות, ובמהרה הצליח לפגוש את "הקול הרך" בכבודו ובעצמו. לאחר המפגש עם ישות קדושה זו, מאסטר שנטידווה המשיך לקבל לימוד ישיר ממנג'ושרי.

כאשר נפטר המלך, אביו של מאסטר שנטידווה, כל אנשי הממלכה הפצירו וביקשו מהנסיך שנטידווה להיות המלך. בשל תירגולו את דרך הבודהיסטוּוה ברבים מגלגולי הקודמים, לא היה בו כל רצון לחיות חיי מלוכה, אך למרות זאת הוא הסכים לבקשת אנשי הממלכה כיוון שלא רצה לצערם. אלא שבליה שלפני טכס הכתרתו היה לו חלום. בחלומו הוא ראה את "הקול הרך" יושב על כס המלך ואומר: "בני, זהו מושבי ואני המורה שלך. יהיה זה בלתי ראוי עבורנו לשבת על אותו הכס". כאשר התעורר משנתו התחורר לו כי יהיה זה בלתי ראוי עבורו להתענג כבעל ממלכה, והוא ברח.

בתחילה, פנה מאסטר שנטידווה למנזר נאלאנדרה (Nalandra), שם הוא פגש לאמה ומנהיג דגול של כל המלומדים ששם. שמו היה "מלאך החסד", וממורה זה נטל מאסטר שנטידווה את ההתחייבות לעזוב את חיי הבית². מורהו זה אף העניק לו את השם שנטידווה שמשמעו "מלאך של שלום". במנזר הוא שירת היטב את מורהו הרוחני, למד את שלוש האסופות של הכתבים³ והפך למלומד גדול. הוא המשיך לקבל שיעורים רבים מ"הקול הרך", והצליח לתפוס את המשמעות של כל תורתו של הבודהה, הן הגלויה והן הסודית. הוא הצליח להתגבר על סוגים שונים של מכשולים, הן פנימיים והן חיצוניים, ועם יכולת ריכוז מדהימה זו הוא הצליח להשיג רמה רוחנית גבוהה ביותר.

לאחר מכן הוא חיבר את החיבור שנקרא "הקובץ על התרגול" ו"קובץ של סוטרות", וספרים נוספים המתארים את הדרך האפקטיבית והמדהימה בעוצמתה של חיי הבודהיסטוּוה. מאסטר שנטידווה שיכלל לרמה מושלמת את שלוש האיכויות של מורה בודהיסטי גדול: הוראה, פולמוס, וכתובה – והמשיך לעלות בכל הדרכים והרמות הרוחניות. כמו כן הוא פיתח את היכולת לזכור כל דבר שלמד אי פעם, היכולת לבצע ניסים בקלות, וראייה על-חושית מדהימה; בכך הוא הפך להיות אל בין הבודהיסטוּוה.

אלו היו חיי הפנימיים, אך לאלו שראיתם לא הייתה טהורה, נראה היה שמאסטר שנטידווה מעוניין בשלושה דברים בלבד: אכילה, שינה, והליכה לשרותים. וכך הוא נודע בכינויו "בו-סו-קו" שפירושו "בעל שלוש המחשבות". מכיוון שהעיסוק היחיד שנחשב לראוי לאדם שעזב את חיי הבית היה הוראה, חלק מהנזירים אשר לא יכלו לתפוס מי הוא באמת סברו כי הוא מנצל את טוב ליבם של אחרים (בעלי בית שתומכים בנזירים), והחליטו לסלקו מן המנזר. הם ביקשו ממנו לצטט מן הזכרון מתוך הכתבים בפני כל המינזר, תוך תקווה שבקשתם תגרום לו לעזוב את המנזר ביוזמתו. בתגובה לבקשתם הוא אמר: "איך יוכל אדם כמוני לצטט מן הכתבים?" וסרב לבקשתם. אלא שהם עמדו על דרישתם, ובסופו של דבר הוא הסכים.

כל המינזר הוזמן לכינוס. הנזירים הכינו עבורו כס מאד גבוה, אך לא דאגו לגרם מדרגות – כך שלא הייתה כל דרך לטפס ולהגיע לשבת על הכס. אך כאשר הבודהיסטוּוה הגיע לקדמת הכס, הוא נגע בו קלות וללא כל מאמץ הופיע יושב על הכס. מכאן הוא שאל את הנוכחים: " האם אתם מעדיפים

¹ הלורד מנג'ושרי, המכונה "הקול הרך".....

² ביטוי זה משמש למי שנטל נדרי נזירות.

³ הכוונה למה שמכונה "טריפטיקה". אלו הם הסוטרות, הכתבים על המשמעת (וינאיה) וכתבי החוכמה (אבהידהמה)

שאדקלם משהו שכבר שמעתם בעבר, או משהו שטרם שמעתם?". קהילת הנזירים ביקשה שילמד משהו שהם טרם שמעו, וכך הוא התחיל לדקלם את הספר המכונה "המדריך לחיי לוחם הרוח". הוא התחיל ללמד מתחילת הספר, וכאשר הגיע בערך לשליש של הפרק התשיעי הוא החל להתרומם באויר. הוא התרומם מעלה, מעלה, ונדמה כאילו יש תחרות בין השמיים והידע שלו, עד שלא ניתן היה יותר לראותו, כי אם לשמוע בלבד. לבסוף הוא נעלם לחלוטין.

מאוחר יותר, חלק מהנזירים שניחנו בכוחות שמע על חושיים, ואחרים שהיו בעלי זכרון בלתי רגיל, חיברו את כל החלקים לספר אחד. הקבוצה מקשמיר טענה כי היו בלימוד תשעה פרקים, ואילו הקבוצה ממרכז הודו טענה כי היו עשרה. אנשים החלו להביע סקרנות ועניין בספריו האחרים של מאסטר שנטידווה, שאותם הוא הזכיר בפרק החמישי של ה"מדריך", ולכן הם שלחו שני נזירים למקום מגוריו של מאסטר שנטידווה. בחיפושם אחריו הם הגיעו לסטופה⁴ בדרום הודו שנקראה פליון צ'ין (Pelyun) Chen והפצירו בו לחזור לנאלאנדרה, אך המאסטר סירב לבוא. הוא אישש את טענתם של הנזירים ממרכז הודו ואישר כי במדריך יש עשרה פרקים, והנחה את הנזירים למקום הימצאם של שני הספרים שהם חיפשו, שנמצאו כתובים בכתב יד קטן וצפוף בין קורות הגג בחדרו הישן במינזר. לאחר מכן הוא נתן לשני הנזירים הסבר מפורט של שני הספרים: "המדריך לחיי לוחם הרוח" ו"הקובץ על התרגול".

יותר מאוחר חשב מאסטר שנטידווה לעצמו מה עליו לעשות על מנת לעזור לאנשים. וכך החליט להיעזר ביכולותיו העל החושיות. הוא ראה כי במזרח יש קבוצה גדולה של אנשים שחיהם מופרעים על ידי מחלוקת אימה, ומתוך הידיעה שיש ביכולתו לעזור, יצא למסע לעברם. כאשר הגיע לשם, הוא בחר לשמש כיריב של מעורר המחלוקת הגדול שגרם לכל הצרות, ובכוחותיו הגדולים הצליח לאחות את הקרע.

וכך המשיך לתהות בליבו " מה עוד יש ביכולתי לעשות על מנת להיטיב עם האנשים?". בעודו מהרהר עלה רעיון במוחו כי עליו להגיע לממלכת מאגאדה שם יוכל לעזור לאנשים שנפלו לתהום של בורות ודעות שגויות. עם הגיעו למאגאדה, הוא מצא ערב רב של אנשים בעלי דעות שגויות ומוזרות ביותר, והחליט להישאר עמם למשך זמן מה. וכך, באחד מן הימים, מכוח סגולותיו היוצאות דופן וטוהר התפילות של אותם אנשים בחייהם הקודמים, פרצה סופה עזה. הסופה נמשכה שבעה ימים, ואזל כל המזון והמשקה בכל הקהילה. דעתם של האנשים החלה להטרף עליהם והם החליטו כי כל מי שיוכל לספק להם מזון ושתיה יהפוך למנהיגם. באורח נס, הצליח הבודהיסטווה שנטידווה למלא את פנכת הנזיר שלו באורז, והאכיל ממנה את כל אנשי הקהילה. וכך, כמנהיגם, יכול היה לחסל את דעותיהם השגויות ולהובילם ללימוד של הבודהה.

שוב השתמש מאסטר שנטידווה בכוחותיו העל חושיים לראות היכן נחוצה עזרה. הוא ראה מספר רב של אנשים הסובלים מרעב וזקוקים באופן נואש לעזרה, ואלפים העומדים למות. הוא סיפק לאנשים אלו מזון ולימד אותם את הלימוד של הבודהה, ובכך הביא אותם לאושר.

לאחר מכן, חשב בליבו הבודהיסטווה הגדול: "מה אוכל לעשות על מנת לקדם את הלימוד של הבודהה?". וראה כי אם יסייע למלך מסויים הוא יוכל לעזור לאנשים רבים. הוא נסע לצומת דרכים בקרבת ארמונו של המלך, והחל להעריך את המצב. הוא מצא קהל רב של אנשים חזקים אך חסרי רחמים. רבים מהם התקבצו כבר, ועוד רבים היו בדרכם להצטרף. אנשים אלו היו מודעים לעושרו הרב של המלך, ועובדה זו הסבה למלך דאגה רבה. הוא הבין שהוא נמצא בדילמה. מצד אחד אם ישלם לכל האנשים האלו לא יהיה שום טעם להמשיך ולהחזיק בממלכה. מצד שני, אם ימאן לשלם, הם לבטח יפרידו את תודעתו מגופו. מאסטר שנטידווה פיתח חיבה למלך וסידר להיות שומר ראשו. מכיוון שהיה לו כוח בלתי מוגבל ועוצמה, הוא הצליח להתגבר על כל האנשים המרושעים והביא הקלה למלך ולאנשיו. במשך כל אותו זמן לא היה למאסטר שנטידווה שום כלי נשק מלבד חרב אחת עשויה מעץ, חרב הדומה לחרבו של "הקול הרך".

אנשים בכל רחבי הממלכה החלו לפתח אמון רב וכבוד למאסטר שנטידווה והביאו לו מינחות לרוב. אך היה בממלכה אדם אחד שמאד התקנא במאסטר שנטידווה ולא יכול היה לסבול את הצלחתו. אדם זה הלך אל המלך ואמר לו שמאסטר שנטידווה פועל בעורמה, ושאם אמנם יקרה משהו למלך הוא לעולם לא יוכל להגן עליו, כיוון שיש ברשותו רק חרב מעץ. הוא אמר למלך "אדם זה מרמה אותך. אפילו חרבו אינה יותר מאשר פיסת עץ, ולכן הוא לעולם לא יוכל להגן על גופך", ויעץ למלך לערוך חקירה. המלך התרעם, ופנה למאסטר שנטידווה ודרש ממנו להוציא את חרבו מנדנה. מאסטר שנטידווה פנה אל המלך ואמר לו :

⁴ מבנה שראשו מחודד המסמל את תודעתו המוארת של הבודהה.

"הוד רוממותך, אם אעשה כדברך, אתה תיפגע". אך המלך התעקש כי יוציא את חרבו גם אם זה יפגע בו. אז פנה מאסטר שנטידווה למלך ואמר: "אעשה כדברך, אך אני מייעץ להוד רוממותו לכסות את אחת מעיניו". המלך עצם את אחת מעיניו כפי שהינחה אותו המאסטר, וכאשר שלף הבודהיסטווה הגדול את החרב היא יקדה באור כה חזק, שעינו החשופה של המלך התעוורה. המלך התנצל, לקח מיקלט במאסטר שנטידווה, והתחיל ללמוד את תורת הבודהה.

לאחר מכן, שוב חשב לעצמו מאסטר שנטידווה: "מה עוד אוכל לעשות כדי לעזור לאחרים?". בכוחותיו העל חושיים הוא ראה כי יש אנשים רבים שאינם בודהיסטים ושיש להכניע את התנגדותם ללימוד. הוא הגיע למחוז מגוריהם בדרום, והתחפש לקבצן. יום אחד הבחין אחד ממשרתי המלך כי טיפות מים הנוגעות בעורו של מאסטר שנטידווה מייד מתחילות לרתוח.

באותה התקופה חי באותה ממלכה מורה שאינו בודהיסט שהחליט שהוא רוצה להתחרות מול בודהיסט ביכולתו לחולל מעשי קסם. הוא יצר הסכם עם המלך כי המפסיד בתחרות יאלץ להמיר את דתו לזו של המנצח, ותהיה לו הזכות לשרוף את כל המנזרים והספרים של הדת של מי שהפסיד. המלך לא הצליח למצוא אף אדם בקהילה הבודהיסטית שהסכים לתנאים אלו, ומאד הצטער. לכן, כאשר סיפר לו המשרת על הנס שראה אצל מאסטר שנטידווה, שלח המלך שליחים שיחפשו אחריו ויתחננו לעזרתו בהבסת המורה הלא בודהיסטי.

הבודהיסטווה נעתר להפצרותיהם והסכים לעזור. הוא ביקש מהם להכין קערה גדולה של מים, שני גלילים של בד ואש. ביום התחרות התאספו כל אנשי הממלכה וכס הוכן למלך. שני המתחרים החלו בפולמוס, ובשל הכוחו הרב שבטיעונו של מאסטר שנטידווה והידע הרב שלו בכתובים, היריב לא היה מסוגל אפילו להתחיל ולענות לו. עקב כך, חשב היריב כי יוכל לנצח באמצעות כוחותיו הפלאיים, והחל לצייר בשמיים את העולם הנסתר של אל הינדי רב עוצמה. אך עוד לפני שסיים לצייר אפילו את הצד המזרחי, שקע מאסטר שנטידווה במדיטציה עמוקה על יסוד הרוח וגרם לסופה גדולה שהחריבה את כל האזור.

המלך, המלכה ושאר האנשים ברחו למסתור, והמורה הלא בודהיסטי והעולם הנסתר שלו התפרזו לכל עבר כמו עדת עפרונים בסופת הוריקן. חושך גדול השתרר על הארץ ומאסטר שנטידווה שלח קרני אור מתוך הנקודה שבין שתי עיניו על מנת להאיר למלך ולמלכה את דרכם. בגדיהם נקרעו מעליהם והם כוסו באבק, והבודהיסטווה הגדול רחץ אותם במים מתוך הקערה, והלבישם בבדים, והושיבם ליד האש על מנת שיוכלו להתחמם.

כל פעולותיו של מאסטר שנטידווה היו מכוונות אך ורק לטובת כל היצורים ולעזור ללימודו של הבודהה. כל מעשיו היו מכוונים לבטא את האמת שבאימרה: "אנשים משולים לפרי המנגו. לפעמים הם נראים בשלים מבחוץ אך אינם בשלים מבפנים. אחרים בשלים מבפנים אך אינם נראים בשלים מבחוץ. חלק נראים כבשלים והם גם בשלים מבפנים, וחלק אינם נראים בשלים ואכן הם אינם בשלים". לאנשים כמונו, שלא ראו ריקות ישירות, קשה מאד לשפוט את התודעה של האחר. ולכן באופן כללי לעולם אל לנו להרשות לעצמנו לחשוב כי לאדם כלשהו יש תכונות רעות כלשהן, ובמיוחד עלינו להבין שהעברת ביקורת על אדם שנכנס ללימודי הבודהה הרי זה כמו לשחק ליד בור מלא גחלים, מכוסה בשכבת אפר דקה. אל לנו לשפוט אחרים, ומוטל עלינו לראות את כול הדברים כטהורים. האופן שבו מאסטר שנטידווה חי את חייו בא לבטא עובדה זו.

מאסטר שנטידווה ממחיש בחייו לקחים נוספים. כמו למשל: לעולם לא להיות שבעי רצון מדרך שהיא חלקית או מדרך שגויה. לתרגל היטב את מה שבודהיסטווה זה לימד בספריו. אם נאמץ את ה"קול הרך" כמדריך אישי, נוכל להשיג את כל הסגולות הנשגבות. אין זה ראוי לשים את ייבנו בספרים שאינם יכולים להביא אותנו להארה מלאה. נקודת הכניסה היחידה עבור מי ששוחרים לחופש הוא הלימוד של ישויות מוארות. לכן, אם ברצונך לתרגל את הלימוד של השלבים בדרך להארה עליך לפנות בתחינה ותפילה לבודהיסטווה גדול זה, למד את שיעוריו, הרהר בהם ומדוט עליהם.